

Sygn.akt III AUa 15/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 kwietnia 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Barbara Orechwa-Zawadzka

Sędziowie: Sławomir Bagiński

Dorota Elżbieta Zarzecka

Protokolant: Magdalena Zabielska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 21 kwietnia 2021 r. w B.

sprawy z odwołania I. K.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o świadczenie uzupełniające

na skutek apelacji wnioskodawcy I. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 7 grudnia 2020 r. sygn. akt V U 203/20

oddala apelację.

S. B. B. Z.D. Z.

Sygn. akt III AUa 15/21

UZASADNIENIE

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego decyzją z dnia 10 lutego 2020 roku odmówił przyznania I. K. świadczenia uzupełniającego dla osoby niezdolnej do samodzielnej egzystencji, ponieważ Komisja Lekarska Kasy uznała, że nie spełniła ona przesłanki określonej w art. 2 ust. 1 ustawy o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (Dz.U. z 2020 r. poz.1936) .

W odwołaniu od tej decyzji wnioskodawczyni podała, że nie uważa się za osobę samodzielną, ponieważ korzysta z pomocy córki oraz zięcia, którzy sprawują nad nią opiekę poprzez robienie zakupów, sprzątanie, przygotowywanie posiłków na cały tydzień, przygotowanie drewna na opał, załatwianie spraw urzędowych, czy też wożenie na wizyty lekarskie. Jest pacjentką poradni ortopedycznej, pulmonologicznej i okulistycznej. Na tej podstawie wносиła o zmianę decyzji.

Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 7 grudnia 2020 r. oddalił odwołanie. Sąd ustalił, iż Prezes KRUS decyzją z dnia 01 grudnia 1997 roku przyznał I. K. prawo do emerytury rolniczej. Ponadto na podstawie decyzji z dnia 05 października 2017 roku odwołująca pobiera dodatek pielęgnacyjny.

Sąd I instancji zauważył, że przedmiotem sporu była ocena stanu zdrowia odwołującej. W związku z tym Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych lekarzy z zakresu reumatologii, pulmonologii oraz okulistyki celem ustalenia, czy I. K. jest niezdolna do samodzielnej egzystencji.

Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z pismem z dnia 19 maja 2020 roku, odwołująca zwróciła się z prośbą o sporządzenie opinii na podstawie dokumentacji medycznej, bez przeprowadzenia badania przedmiotowego z uwagi na sytuację epidemiczną w kraju.

Biegły reumatolog w opinii z 18 czerwca 2020 r. na podstawie dokumentacji lekarskiej, rozpoznał u odwołującej osteoporozę i podejrzenie zwyrodnienia kręgosłupa i choroby zwyrodnieniowej stawów obwodowych. W ocenie biegłego poza bardzo skromnymi informacjami dotyczącymi objawów podmiotowych, nie ma żadnych dowodów na istnienie dysfunkcji narządu ruchu w stopniu powodującym konieczność stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych. W związku z powyższym biegły nie miał podstaw do uznania odwołującej za osobę niezdolną do samodzielnej egzystencji z przyczyn reumatologicznych.

Biegła okulista w opinii z 5 października 2020 r. na podstawie karty informacyjnej z pobytu w (...) w B. z 04 września 2019 roku stwierdziła u odwołującej stan po operacji zaćmy lewego oka z wszczepieniem sztucznej soczewki i zaćmę korową prawego oka. W ocenie biegłej, ze względu na schorzenia okulistyczne, odwołująca jest samodzielna i nie wymaga sprawowania nad nią opieki, co oznacza całkowitą zależność osoby od otoczenia, polegająca na pielęgnacji w zakresie higieny osobistej, karmienia i wykonywania czynności samoobsługowych.

Biegły z zakresu pulmonologii w opinii z dnia 23 maja 2020 r. na podstawie wszystkich dostępnych wyników badań i pozostałej dokumentacji rozpoznał u wnioskodawczynie liczne schorzenia: włóknienie płuc, rozstrzenie oskrzeli, guzek segmentu 4R, nadciśnienie tętnicze, przepuklinę roztworu przełykowego przepony, naczyniaka trzonu (...) i (...), niedokrwistość, osteoporozę, chorobę zwyrodnieniową wielostawową, miażdżycę, zaćmę oraz ubytek masy ciała wymagający dalszej diagnostyki. Opinia została sporządzona wyłącznie na podstawie analizy dokumentacji medycznej, co w ocenie biegłego uniemożliwia np. zebranie dokładnego wywiadu i oceny dotychczasowego przebiegu schorzeń. W konkluzji opinii biegły stwierdził, iż na podstawie materiału zgromadzonego w aktach sprawy, z uwagi na charakter schorzeń można orzec całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym i związaną z nią niezdolność do samodzielnej egzystencji. Z uwagi na brak możliwości zebrania dokładnego wywiadu i przeprowadzenia badania przedmiotowego, brak pełnej dokumentacji medycznej (dotychczasowy przebieg chorób i ich leczenie), brak wyników badań dodatkowych, w jego ocenie bez uzupełnienia dokumentacji nie było możliwe orzeczenie o trwałej niezdolności odwołującej do samodzielnej egzystencji. Dlatego też biegły uznał, że stan niezdolności do samodzielnej egzystencji trwa od 23 maja 2020 r. do 31 sierpnia 2020 r.

W dniu 06 sierpnia 2020 roku odwołująca złożyła dodatkowe dowody, w tym wynik badania TK z 24 lipca 2020 roku.

Biegły pulmonolog w opinii uzupełniającej stwierdził, że nowe dowody nie pozwalają na uznanie wnioskodawczynie za niezdolną do samodzielnej egzystencji. Spirometria z 07 kwietnia 2014 roku była prawidłowa. Oznacza to, że włóknienie płuc i rozstrzenie oskrzeli nie powodują zaburzeń czynnościowych układu oddechowego. Tomografia komputerowa z 24 lipca 2020 roku nie wykazała progresji w porównaniu do badania z 2019 roku.

Wnioskodawczynie nie zgłosiła uwag lub zastrzeżeń do przedłożonych opinii.

W ocenie Sądu Okręgowego opinie były przekonujące. Zostały sporządzone na podstawie dowodów złożonych przez odwołującą, z których nie wynika, aby stale wymagała pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych. Z tych względów Sąd oddalił odwołanie.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego złożyła I. K. zaskarżając wyrok w całości, zarzucając obrazę przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 327¹ k.p.c. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów z:

1. opinii biegłego sądowego W. K., polegającą na pominięciu okoliczności, iż w opinii biegłego w okresie od 23 maja 2020 r. do 31 sierpnia 2020 r. powódka była niezdolna do samodzielnej egzystencji,
2. zaświadczenia lekarskiego z dnia 24.07.2020 r. i opinii z wywiadu psychologicznego z dnia 20.06.2020 r. polegającą na ich pominięciu.

Ponadto skarżąca zarzuciła pominięcie złożonego wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego psychiatry (pismo z dnia 3 sierpnia 2020 r. w aktach sprawy).

Mając na uwadze powyższe, I. K. wniosła o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uznanie jej prawa do świadczenia uzupełniającego dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji za okres od 23.05.2020 r. do 31.08.2020 r. zgodnie z opinią biegłego z zakresu chorób płuc W. K. oraz stwierdzenie całkowitej niezdolności do samodzielnej egzystencji z uwagi na stan zdrowia psychicznego oraz przyznanie prawa do świadczenia uzupełniającego dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji po przeprowadzeniu dowodu z opinii biegłego psychiatry,
2. ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji,
3. dopuszczenie i przeprowadzenie przez Sąd II instancji dowodu z opinii biegłego psychiatry na okoliczność niezdolności skarżącej do samodzielnej egzystencji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje

Apelacja jest niezasadna i podlega oddaleniu. Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych w przedmiocie oceny stanu zdrowia I. K. i na ich podstawie zasadnie uznał, że odwołująca nie spełnia przesłanek warunkujących przyznanie prawa do świadczenia uzupełniającego na podstawie ustawy z 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (Dz.U. z 2020 r. poz. 1936). Sąd Apelacyjny aprobuje stanowisko Sądu Okręgowego wyrażone w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku i ustalenia poczynione przez Sąd Okręgowy przyjmuje za własne.

Na etapie postępowania apelacyjnego kwestią sporną było ustalenie, czy I. K. jest osobą niezdolną do samodzielnej egzystencji i czy w związku z tym spełniła przesłanki do przyznania świadczenia uzupełniającego, na podstawie art. 2 ustawy o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji. Przepis art. 2 ustawy stanowi, że 1) świadczenie uzupełniające przysługuje osobom, które ukończyły 18 lat i których niezdolność do samodzielnej egzystencji została stwierdzona orzeczeniem o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji albo orzeczeniem o niezdolności do samodzielnej egzystencji, albo orzeczeniem o całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym i niezdolności do samodzielnej egzystencji, albo orzeczeniem o całkowitej niezdolności do służby i niezdolności do samodzielnej egzystencji, zwanym dalej „osobami uprawnionymi”; 2) świadczenie uzupełniające przysługuje osobom uprawnionym, które nie posiadają prawa do świadczeń pieniężnych finansowanych ze środków publicznych albo suma tych świadczeń o charakterze innym niż jednorazowe, wraz z kwotą wypłacaną przez zagraniczne instytucje właściwe do spraw emerytalno-rentowych, z wyłączeniem renty rodzinnej przyznanej w okolicznościach, o których mowa w art. 68 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2020 r. poz. 53 i 252), zasiłku pielęgnacyjnego oraz innych dodatków i świadczeń wypłacanych wraz z tymi świadczeniami na podstawie odrębnych przepisów przed dokonaniem odliczeń, potrąceń i zmniejszeń, nie przekracza kwoty 1700 zł miesięcznie.

Zgodnie z przepisami ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, o całkowitej niezdolności do pracy orzeka się w razie utraty zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy (art. 12 ust. 3 ustawy), a o niezdolności do samodzielnej egzystencji orzeka się w przypadku stwierdzenia naruszenia sprawności organizmu w stopniu powodującym konieczność stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych (art. 13 ust. 5 ustawy).

Odnosząc się do zarzutu naruszenia przez sąd I instancji prawa procesowego tj. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 327¹ k.p.c. w pierwszej kolejności należy zauważyć, iż sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia dowodów, zaś dokonana ocena materiału dowodowego musi odpowiadać zasadom doświadczenia życiowego i regułom logicznego rozumowania. Swobodna ocena dowodów dokonywana jest przez pryzmat własnych przekonań sądu, jego wiedzy i posiadanego zasobu doświadczeń życiowych, ale powinna także uwzględniać wymagania prawa procesowego oraz reguły logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i – ważąc ich moc oraz wiarygodność – odnosi je do pozostałego materiału dowodowego.

Sąd Apelacyjny odnosząc się do zarzutu braku dokonania oceny w uzasadnieniu wyroku zarówno opinii biegłego z dnia 23 maja 2020 r. oraz dowodów w postaci zaświadczenia lekarskiej i wywiadu psychologicznego zauważa, że skarżąca ma o tyle rację, iż Sąd Okręgowy powinien w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia należycie ustosunkować się do każdego z przeprowadzonych dowodów. W ocenie Sądu Apelacyjnego nie może to jednak skutkować uchyleniem zaskarżonego orzeczenia. Należy mieć bowiem na uwadze, że tylko w przypadku gdy uchybienia w sporządzeniu uzasadnienia sądu pierwszej instancji są tak poważne, że uniemożliwiają lub znacząco utrudniają stwierdzenie, na jakiej podstawie sąd pierwszej instancji poczynił określone ustalenia faktyczne, sąd drugiej instancji może uchylić orzeczenie sądu pierwszej instancji i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania (postanowienie Sądu Najwyższego z 6 sierpnia 2020 r., V CZ 19/20, LEX nr 3068785).

W przedmiotowej sprawie Sąd Okręgowy uznał opinie biegłych za przekonujące, zatem dokonał oceny każdej z nich. Wbrew twierdzeniom skarżącej, Sąd I instancji nie mógł uwzględnić jedynie pierwszej opinii biegłego pulmonologa, całkowicie pomijając wnioski z opinii uzupełniającej. Przede wszystkim opinia biegłego z zakresu pulmonologii z dnia 23 maja 2020 r. została oparta w zasadzie o jeden wynik badania TK – biegły zaznaczył, że istnieją istotne braki w dokumentacji medycznej, które uniemożliwiały dokładne określenie postępu choroby. Dopiero po otrzymaniu wyników badań ze spirometrii (7 kwietnia 2014 r.) oraz z tomografii komputerowej (24 lipca 2020 r.) biegły mógł dokonać pełnej i kompleksowej oceny stanu zdrowia odwołującej. Należy również przypomnieć, że biegły nie mógł przeprowadzić bezpośredniego badania odwołującej z uwagi na jej prośbę o sporządzenie opinii jedynie w oparciu o dokumentację medyczną (k.10). Biegły po otrzymaniu dodatkowych wyników badań oraz dokonaniu analizy pozostałej dokumentacji, z której wynikało, iż odwołująca nie wymagała hospitalizacji z przyczyn pulmonologicznych, nie uznał skarżącą za osobę niezdolną do samodzielnej egzystencji.

Odnosząc się do zarzutu pominięcia przez Sąd Okręgowy dowodu z zaświadczenia lekarskiego z dnia 24 lipca 2020 r., oraz opinii z wywiadu psychologicznego z dnia 20 czerwca 2020 r. należy zauważyć, że zgodnie z treścią przepisu art. 243² k.p.c. dokumenty znajdujące się w aktach sprawy lub do nich dołączone stanowią dowody bez wydawania odrębnego postanowienia. Pomijając dowód z takiego dokumentu, sąd wydaje postanowienie. Sąd I instancji nie wydał żadnego postanowienia w tym przedmiocie, co jest zgodne z dyspozycją przywołanego przepisu. Należy zatem uznać, że Sąd Okręgowy dokonał oceny powyższych dowodów, jednak jak zaznaczono wcześniej powinien się do nich odnieść w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Sąd Apelacyjny stwierdza przy tym, iż uchybienie Sądu Okręgowego nie było istotne. Na podstawie uzasadnienia zaskarżonego wyroku można jednoznacznie ustalić, że podstawę orzekania stanowiły przede wszystkim opinie biegłych lekarzy sądowych, ponieważ tylko biegli posiadający wiadomości specjalne z zakresu odpowiednich dziedzin medycyny są uprawnieni do orzekania o niezdolności do samodzielnej egzystencji. Tym samym nie zasługiwał również na uwzględnienie zarzut naruszenia art. 327¹ k.p.c., ponieważ wymaga on wyjaśnienia nie tylko tego, jakimi mankamentami dotknięte jest uzasadnienie, ale również wykazania, w jaki sposób jego niedostatki przełożyły się na treść wyroku. Uwzględnienie takiego zarzutu wchodzi w grę jedynie wówczas, gdy braki w zakresie poczynionych ustaleń faktycznych i oceny prawnej są tak znaczne, że sfera motywacyjna orzeczenia pozostaje nieujawniona bądź ujawniona w sposób uniemożliwiający poddanie jej ocenie instancyjnej (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 13 września 2018 r. I AGa 122/18).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy słusznie pominął wniosek dowodowy o powołanie biegłego z zakresu psychiatrii - z tym zastrzeżeniem, że Sąd Okręgowy powinien wydać postanowienie w trybie art. 235² § 2 k.p.c. Należy mieć na uwadze, że potrzeba powołania innego biegłego powinna wynikać z okoliczności sprawy, zaś samo niezadowolenie strony z wniosków przyjętych przez biegłego nie uzasadnia dopuszczenia dowodu z dodatkowej opinii, zwłaszcza gdy wydana opinia jest kategoryczna, przekonująca i nie wzbudza zastrzeżeń sądu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2020 r. II CSK 68/19, LEX nr 3083327). W niniejszej sprawie zasięgnięto opinii biegłych lekarzy sądowych, ponieważ ocena stanu zdrowia ubezpieczonej wymagała wiadomości specjalnych w rozumieniu art. 278 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny zauważa przy tym, że sąd ma obowiązek dopuszczenia dowodu z dalszej opinii, wtedy gdy opinia, którą dysponuje, zawiera istotne luki, gdyż nie odpowiada na postawione tezy dowodowe, jest niejasna, czyli nienależycie uzasadniona lub nieweryfikowalna, tj. gdy przedstawiona przez eksperta analiza nie pozwala organowi orzekającemu skontrolować jego rozumowania, co do trafności jego wniosków końcowych (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 8 maja 2019 r., I ACa 856/18). W przedmiotowej sprawie biegli należycie wykazali, że I. K. nie jest osobą niezdolną do samodzielnej egzystencji, w związku z czym nie było potrzeby powoływania nowego biegłego.

Ponadto z przedłożonych przez odwołującą zaświadczeń (k.37) wynika, że zgłosiła się do psychologa 30 czerwca 2020 r. (w tej dacie sporządzona została opinia z wywiadu psychologicznego), zaś leczenie psychiatryczne podjęła 24 lipca 2020 r.

Sąd podkreśla, że rozpoznając odwołanie od decyzji ZUS, ocenia stan zdrowia wnioskodawcy według daty wydania decyzji (w niniejszej sprawie decyzja została wydana 10 lutego 2020 r.). W dacie decyzji wnioskodawczyni nie leczyła się z powodu złego stanu psychicznego, a zatem nie ma potrzeby powoływania biegłego sądowego z tej dziedziny.

W przypadku, gdyby nastąpiło u skarżącej pogorszenie stanu zdrowia, może ona ponownie złożyć wniosek o świadczenie uzupełniające.

Sąd Apelacyjny wskazuje końcowo, że pojęcie „niezdolność do samodzielnej egzystencji” ma szeroki zakres przedmiotowy. Niezdolna do samodzielnej egzystencji jest zarówno osoba, która ze względu na naruszenie sprawności organizmu wymaga stałej lub długotrwałej opieki innej osoby, jak i osoba, która ze względu na naruszenie sprawności organizmu wymaga stałej lub długotrwałej pomocy innej osoby. W ramach zakresu pojęcia "niezdolności do samodzielnej egzystencji" należy odróżnić opiekę oznaczającą pielęgnację (czyli zapewnienie ubezpieczonemu możliwości poruszania się, odżywiania, zaspokajania potrzeb fizjologicznych, utrzymywania higieny osobistej itp.) od pomocy w załatwianiu elementarnych spraw życia codziennego, takich jak robienie zakupów, uiszczanie opłat, składanie wizyt u lekarza; wszystkie powyższe czynniki łącznie wyczerpują treść terminu "niezdolność do samodzielnej egzystencji" (wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 6 marca 2013 r., III AUa 1235/12, LEX nr 1292818). Przesłankami do uznania osoby za niezdolną do samodzielnej egzystencji są zatem konieczność zapewnienia opieki i pomocy – obie przesłanki muszą wystąpić łącznie.

Zarówno z oceny stanu zdrowia dokonanej przez lekarzy orzeczników ZUS jak i biegłych sądowych wynika, że w zakresie podstawowych potrzeb takich jak: jedzenie, ubieranie się, higiena osobista, zaspokajanie potrzeb fizjologicznych, czy komunikacja I. K. jest osobą samodzielną. Odnośnie pozostałych potrzeb (według oświadczenia skarżącej) korzysta z pomocy rodziny.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy, badając przesłankę istnienia zdolności do samodzielnej egzystencji odwołującej, właściwie ocenił zgromadzony w sprawie materiał dowodowy i na jego podstawie dokonał trafnych ustaleń faktycznych. Ocena dowodów dokonana przez sąd I instancji odpowiada zasadom doświadczenia życiowego i regułom logicznego rozumowania. Sąd rozważył całokształt zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w tym szczególności prawidłowo ocenił dowody z opinii (podstawowych i uzupełniającej) biegłych lekarzy sądowych, którzy przy wydawaniu opinii zapoznali się z aktami sprawy i uwzględnili dokumentację medyczną. Wybór biegłych specjalistów dopuszczonych do sporządzenia opinii przez Sąd Okręgowy, nie nasuwa zastrzeżeń, bowiem odpowiada schorzeniom, na które leczyła się odwołująca. Organ rentowy ani sąd nie negują tego, że skarżąca cierpi na schorzenia kręgosłupa i inne choroby, jednak nie jest to równoznaczne z niezdolnością do samodzielnej egzystencji w rozumieniu

art. 2 ustawy o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji. Wszyscy opiniujący w niniejszej sprawie biegli sądowi z zakresu reumatologii, okulistyki i pulmonologii zgodnie i jednoznacznie wskazali, że odwołująca nie jest aktualnie osobą niezdolną do samodzielnej egzystencji.

Zatem, wbrew pogładowi zawartemu w apelacji skarżącej, całokształt materiału dowodowego zgromadzonego w rozpoznanej sprawie nie wymagał uzupełnienia. Sąd Okręgowy słusznie oparł rozstrzygnięcie na wnioskach wynikających ze sporządzonych w sprawie opinii. W świetle tych wniosków twierdzenia skarżącej, iż jest osobą niezdolną do samodzielnej egzystencji należało ocenić jako subiektywną ocenę stanu zdrowia. W orzecznictwie przyjmuje się, że sąd nie może – wbrew opinii biegłych, dostarczających sądowi wiedzy specjalistycznej koniecznej do dokonania oceny stanu zdrowia osoby ubiegającej się o świadczenie rentowe, w tym rodzaju występujących schorzeń, stopnia ich zaawansowania i nasilenia związanych z nimi dolegliwości, stanowiących łącznie o zdolności do wykonywania zatrudnienia bądź braku takiej zdolności – oprzeć się na własnym przekonaniu, zasadach logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej, które to kryteria ze zrozumiałych względów nie obejmują specjalistycznej wiedzy medycznej (por. także wyroki Sądu Najwyższego z 12 kwietnia 2000 r., II UKN 489/99, OSNAPiUS 2001 nr 19, poz. 597 i z 7 lipca 2005 r., II UK 277/04, OSNP 2006 nr 5-6, poz.97).

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c.

Sławomir Bagiński
Barbara Orechwa-Zawadzka
Dorota Elżbieta Zarzecka